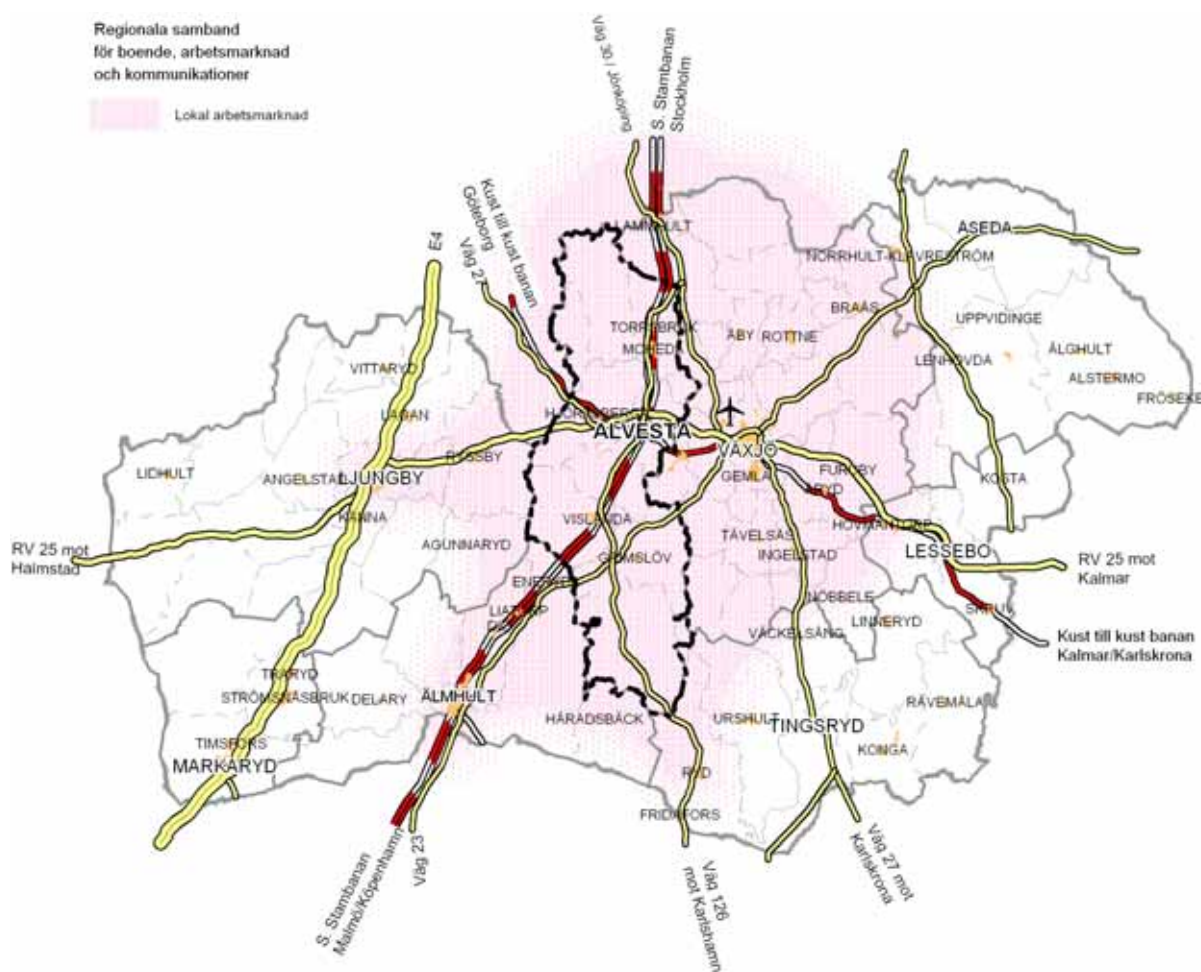

3. KOMMUNEN IDAG

3.1. Alvesta kommun – en central del av Sydsverige

Alvesta kommun ligger i gamla Värendsriket i Småland och är till stora delar gammal bondebygd med kulturhistoriska rötter långt tillbaka i tiden. I de bördigare delarna utmed Lekarydsån och sjöarna Salen och Åsnen vittnar många fornfynd om tidiga boplatser. Genom järnvägsutbyggnaden blev de gamla byarna Aringsås och Alfvesta en knutpunkt som växte till ett mera stadsbetonat samhälle. De flesta av kommunens tätorter växte upp utmed järnvägslinjer (linjen Karlshamn-Halmstad är idag nedlagd). Tätorterna blev samlingspunkt för sitt närmaste omland, när järnvägen skapade nya möjligheter till utbyte med omvärlden.

Alvesta kommun har ett mycket strategiskt läge mitt i Sydsverige. Ett av kommunens viktigaste särdrag är dess utmärkta kommunikationer. Järnvägarna, vägarna och Växjö Flygplats ger möjlighet att bo i Alvesta och arbeta inom en utvidgad arbetsmarknadsregion och skapar goda transportmöjligheter för företagen. Öresundsbronns tillkomst, utökade färjeförbindelser över Östersjön och en successiv upprustning av järnvägs- och vägnätet innebär snabbare och tätare person- och godstransporter till och från den sydsvenska regionen och Europa. Kartan visar regionala samband för boende, arbetsmarknad och kommunikationer.

Alvesta kommun arbetar aktivt för att utveckla och förstärka sin strategiska roll för person- och godstransporter i södra Sverige och mot kontinenten. Kartbilden nedan visar överskådligt transportvägarna mellan Sydsverige och Europa.

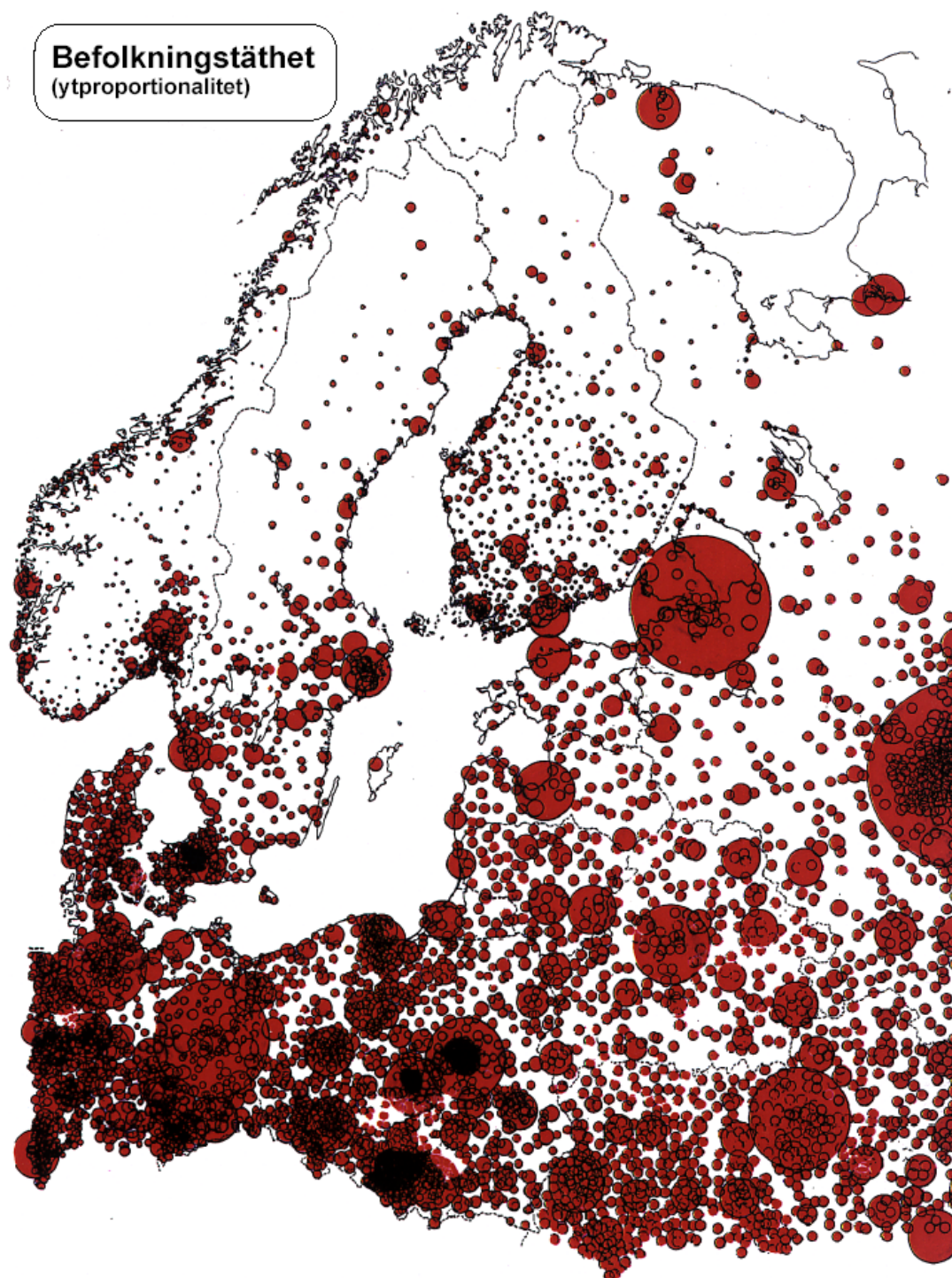

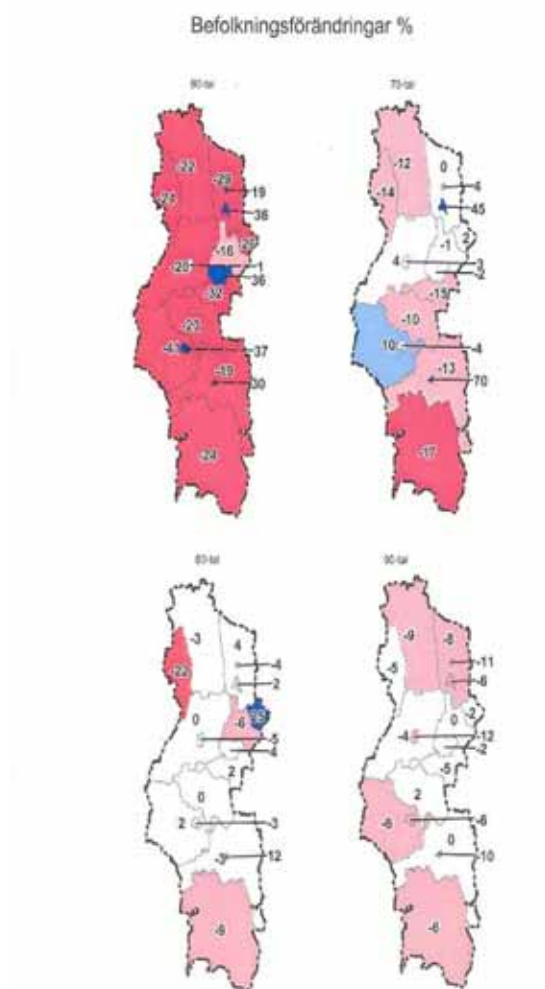
Källa: Länsplan för transportinfrastruktur i Kronobergs län 2004-2015 (Länsstyrelsen i Kronobergs län)

Nuvarande Alvesta kommun bildades genom sammanslagning av fem mindre kommuner i början på 1970-talet. Kommunen är 8 mil lång i nord-sydlig riktning men bara 2 mil bred och liknar ytmässigt ett "Sverige i miniatyr". Landarealen är 978 km². Kommunens knappt 19 000 invånarna motsvarar ca 0,2 procent av Sveriges invånare. Antalet invånare per km² är 19.

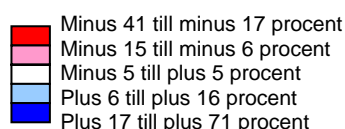
3.2. Befolkningsutveckling

Kronobergs län är befolkningsmässigt ett av Sveriges minsta. Det är ungefär lika glest befolkat som genomsnittet för riket men har en mera spridd bebyggelse. Av kartan på nästa sida framgår att vår kommun, tillsammans med större delen av Sverige, är glesbefolkad jämfört med nordeuropa och även östeuropa.

Förklaring

Vid mitten av 1900-talet hade de kom-
muner som senare bildade Alvesta
kommun tillsammans en folkmängd på
18 350 personer. Fram till 1990-talets
mitt ökade befolkningen successivt och
låg som mest på drygt 20 000 invånare.
Tillväxten bröts under 1990-talet och
antalet invånare ligger nu på cirka
18 800.

Framför allt under 1960-talet men även
under 1970-talet skedde en omflyttning
från landsbygden till kommunens tätort-
ter. Därefter har en stabilisering skett.
Detta framgår av kartbilden till vänster,
med procentuella befolkningsföränd-
ringar i kommunens församlingar under
1900-talets fyra sista decennier. Framför
allt landsbygdsdelarna längst i södra
och norra delarna har haft en kraftig
befolkningsminskning sedan 1960-talet.

Vid årsskiftet 2007/08 var antalet invån-
nare i Alvesta kommun 18 776, varav
7.845 (41,8 %) i Alvesta tätort. Fördel-
ningen på landsbygd respektive tätorter
är i stort sett oförändrad sedan 1990.
32 % av befolkningen bor på landsbyg-
den och 68 % i någon av kommunens
tätorter. Samtliga tätorter har minskat
något.

Befolkningsutvecklingen påverkas av differensen mellan antalet födda och döda. Ju högre medelålder desto lägre födelsetal och desto högre dödstal. En hög medelålder urholkar skatteunderlaget, och näringslivets förutsättningar förändras genom att det blir brist på arbetskraft. Baby-boomen i början på 1990-talet följdes av några år med låga födelsetal. Under 2000-talets första år har antalet födselar ökat men inte upp till samma nivå som i början på 1990-talet.

Sverige har de senaste 10-15 åren haft relativt stora befolkningsförändringar. Stora delar av landet har negativt flyttningsnetto. Det är framför allt de unga i åldern 20-30 år som flyttar från sina hemkommuner för att studera eller arbeta på annan ort. Detta är i sig inte något negativt. Utmaningen är att få dem att återvända till sin barndomsbygd.

Av länen i södra Sverige är det bara Halland och Skåne som kan visa på befolkningsökning över riksgenomsnittet. Vikande befolkningssiffror innebär på sikt problem för utveckling och konkurrenskraft.

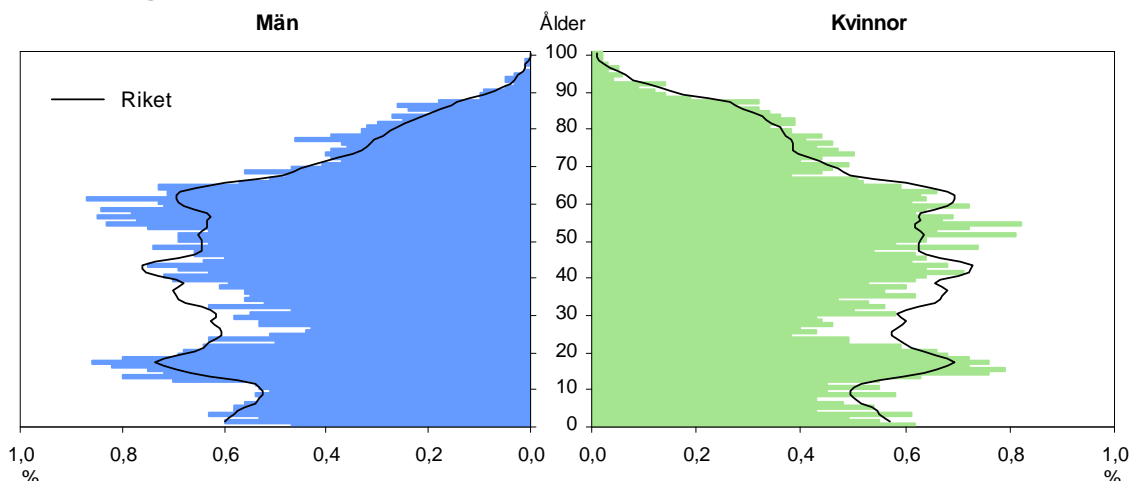
ÖVERSIKTSPLAN FÖR ALVESTA KOMMUN 2008-06-03

Av nedanstående tabell över befolkningsförändringar (ökning/minskning) i Kronobergs läns kommuner framgår att befolkningen har ökat de senaste sex åren, framför allt tack vare att Växjö haft en kraftigare tillväxt än tidigare.

Kommun	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Alvesta	-119	41	-27	-51	-14	-181	57	35
Lessebo	-68	21	-131	-28	-29	-71	-28	-29
Ljungby	-62	-23	-112	-46	107	89	28	155
Markaryd	-129	-82	-101	-21	42	-65	42	28
Tingsryd	-113	-113	-83	-162	-121	-99	-81	-112
Uppvidinge	-105	-121	-106	-27	-39	-48	42	-24
Växjö	131	181	954	812	907	608	1110	1089
Älmhult	-45	39	2	-7	-16	-75	22	10
LÄNET	-510	-57	396	470	470	158	1192	1152

Kommunens befolkningsstruktur framgår av nedanstående befolkningspyramid (källa SCB). De stora barnkullarna från början av 1990-talet återfinns nu i åldergrupperna 10-20 år. I åldrarna 0-9 år har antalet minskat jämfört med tidigare, vilket ger vikande elevtal i grundskolan. Utflyttningen av ungdomar visar sig i pyramidens markerade "midja" i åldrarna runt 25 år. Höga befolkningsandelar återfinns i åldersgruppen 50-65 år. Denna grupp kommer under 2000-talets andra och tredje decennier att öka antalet äldre kommuninvånare med behov av olika stödinsatser.

Folkmängd 31 december 2007

Kommunens senaste befolkningsprognos pekar på en stabilisering av befolkningstalet. Antalet invånare väntas om tio år vara cirka 19 800. En ny topp i fruktsamheten väntas kring 2010. Utflyttning på grund av studier bedöms ligga kvar på nuvarande nivå, med viss förskjutning ner i åldrarna. Inflyttningen av barnfamiljer förväntas öka. Utflyttningen av personer i åldern 55-69 år från storstäderna kan till viss del beröra Alvesta kommun. En viktig förutsättning för prognosen är att kommunen får en ökad nybyggnation, jämfört med de senaste åren.

Medellivslängden i Alvesta kommun är 80 år (79,5 i riket som helhet). På grund av åldersstrukturen kommer antalet 80 år och äldre att ligga på en relativt konstant nivå fram till slutet av 2000-talets andra decennium, för att sedan börja öka.

Strategiska överväganden för befolkningsutvecklingen

Den kommunala planeringen inriktas mot en stabilisering och ökning av befolkningstalet. För att åstadkomma detta krävs bl.a.

- att Växjö/Alvestaregionen är ett attraktivt och expansivt regionalt centrum,
- att näringslivet i Alvesta kommun förnyas och vidareutvecklas, bl.a. genom att kommunens goda kommunikationsläge utnyttjas väl,
- att Alvesta kommun är en attraktiv kommun för bosättning.

Utvecklingen i kommunens tätorter och landsbygdsdelar styrs i hög grad av näringslivets utveckling i området, förutsättningar för arbetspendling, närhet till kommersiell och social service, samt områdets attraktivitet för bosättning.

Det övergripande planeringsmålet är att kommunens plan- och markberedskap i alla tätorter ska vara sådan att den svarar mot de utbyggnads- och förändringsbehov som uppkommer. (I kap. 9 redovisas utbyggnads- och utvecklingsmöjligheter för kommunens tätorter.)

3.3. Näringsliv och arbetsmarknad

En lokal arbetsmarknadsregion definieras som "en region där restiden mellan hem och arbete inte är längre än att daglig arbetspendling är möjlig". Alvesta kommun tillhör Växjö arbetsmarknadsregion som är länets största och omfattar Växjö, Alvesta, Lessebo, Tingsryd och Uppvidinge kommuner. Antalet arbetsresor är omfattande. Arbetspendling sker i alla geografiska riktningar, med tonvikt på pendling mellan Alvesta och Växjö. Cirka 2 300 personer arbetspendlar varje dag från Alvesta kommun till Växjö kommun och cirka 1 250 pendlar i motsatt riktning. Avståndet mellan Alvesta och Växjö är bara 18 km, och inom arbetsmarknadsregionen finns ca 50 000 arbetsplatser. Möjligheterna till längre arbetspendling förbättras av att Södra stambanan, Kust till kustbanan och flera riksvägar går genom arbetsmarknadsregionen.

Genom att förbättra infrastrukturen och kollektivtrafiken kan de lokala arbetsmarknadsregionerna förstöras, vilket ger ökade möjligheter till val av arbete och bostadsort. Företagens möjligheter att rekrytera förbättras, och arbetsmarknaden blir mer flexibel. Sammantaget ger detta förutsättning för ekonomisk tillväxt.

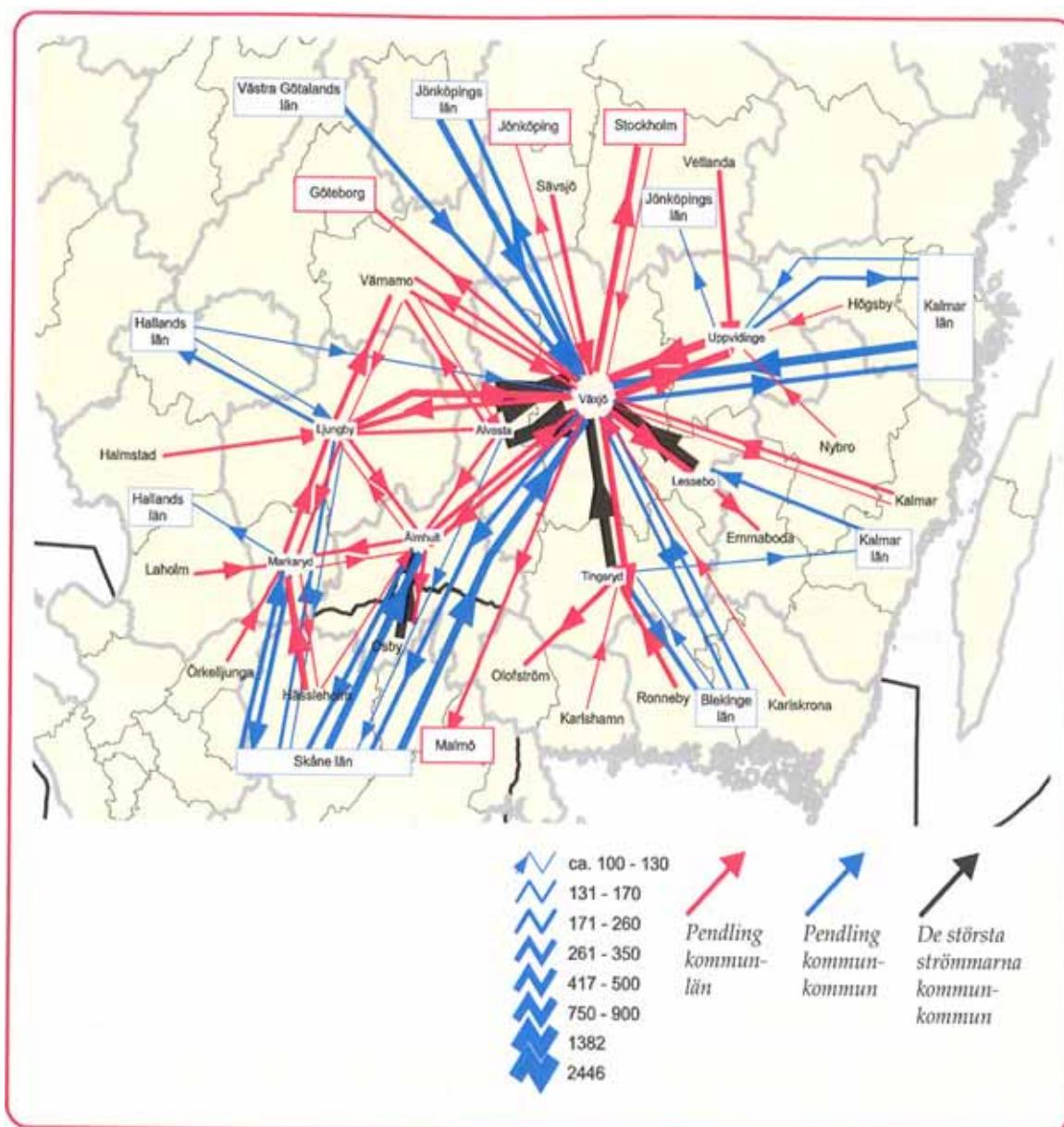
Pendling Alvesta kommun 2006

Inpendling från övriga kommuner i länet	1 713
från övriga län	<u>341</u>
Summa	2 054
Utpendling till övriga kommuner i länet	3 056
till övriga län	<u>512</u>
Summa	3 568

Den på följande sida redovisade kartan över arbetspendlingen bygger på statistik om pendling mellan kommunerna. Pilarnas tjocklek redovisar pendlingsströmmarnas storlek.

(Källa: Länsstyrelsen i Kronobergs län, Vår Miljö 2005)

ÖVERSIKTSPLAN FÖR ALVESTA KOMMUN
2008-06-03

Arbetskraftsförsörjningen är en avgörande framtidsfråga. Enligt Länsarbetsnämnden beräknas cirka 32 000 personer i Kronobergs län fram till år 2015 lämna arbetsmarknaden av åldersskäl. Samtidigt kommer cirka 25 000 ungdomar att tillträda arbetsmarknaden. Om inget görs uppstår ett underskott på närmare 1 000 personer per år, med rekryteringsproblem inom branscher som vård och omsorg, undervisning, teknik, industri och byggnation som följd. Alvesta kommun är en av 78 kommuner som enligt en aktuell analys från Statistiska Centralbyrån beräknas få en relativ minskning av antalet förvärvsarbetande med mellan 2,5 – 5,0 % fram till år 2010. Vår kommun riskerar att få en obalans mellan tillgång och efterfrågan på ersättare för dem som lämnar arbetsmarknaden.

Den allt större andelen äldre kommuninvånare kommer att behöva omsorg och vård av en allt mindre skara arbetsföra personer. För att minska belastningen på den befolkningsgrupp som är arbetsför är det viktigt att tillväxten, antalet invånare och produktiviteten ökar.

Alvesta kommun har sedan lång tid tillbaka en jämförelsevis låg arbetslöshet. Den öppna arbetslösheten var i april 2008 1,2 % (arbetslösa inklusive sökande i program var 2,0 %).

ÖVERSIKTSPLAN FÖR ALVESTA KOMMUN 2008-06-03

Motsvarande för riket var 2,3 % (3,5 %). I nedanstående tabell redovisas andel arbetstillfällen (dagbefolkning) inom olika näringsgrenar, i kommunen jämfört med länet och riket:

Tabell: Andel arbetstillfällen (dagbefolkning) inom olika näringsgrenar år 2006

Näringsgren	Alvesta, antal	Alvesta, %	Länet, %	Riket, %
Jord- och skogsbruk, jakt, fiske	385	5	3	2
Tillverkningsindustri	2 290	29	25	17
Energi, vatten, avfall	51	1	1	1
Byggverksamhet	510	7	5	6
Handel, transporter och kommunikation	1 498	19	18	18
Finansiell verksamhet, företagstjänster	399	5	11	14
Utbildning, forskning	824	11	10	11
Vård och omsorg	1 230	16	16	17
Personliga och kulturella tjänster	304	4	5	7
Offentlig förvaltning m.m.	142	2	4	6
Ej spec. verksamhet	105	1	2	1
Totalt	7 738	100	100	100

Strategiska överväganden för samhällsplaneringen

Näringslivets utveckling och expansion är en förutsättning för arbete och tillväxt. En viktig uppgift för kommunen är att underlätta och hjälpa företag att starta eller expandera verksamhet eller flytta till kommunen. För detta krävs att kommunen avsätter resurser för såväl fysisk planering som direkta kontakter med företag och andra aktörer som främjar näringslivsutveckling.

3.4. Ekonomi

Den ekonomiska nyttan på kort och lång sikt för kommunen och dess invånare är ett viktigt övergripande mål. I planeringen av förändrad verksamhet ska alltid ekonomiska aspekter ges hög prioritet för att finna de nivåer på olika investeringar eller förändringar som är gynnsamma ur ekonomisk synpunkt.

En viktig aspekt i kommunens strävan att växa och expandera är att det innebär god ekonomi för Alvesta kommun och dess invånare.

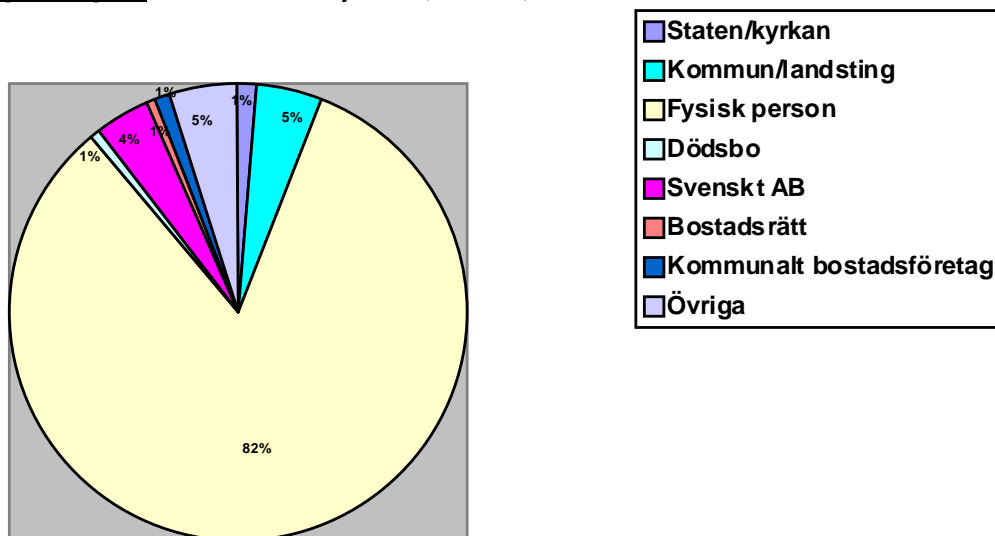
3.5. Boende, service och sociala mål

I Alvesta kommun bor man företrädesvis i småhus. År 2003 bodde 66 % av kommuninvånarna i småhus, 17 % i hyreshus och 17 % på lantbruksfastighet eller specialfastighet. Antalet bostadshus och verksamhetsbyggnader var enligt SCB:s statistik:

Småhus för permanentboende	5 993
Fritidshus	523
Övriga småhus	468
Hus med byggnadsvärde mindre än 50 tkr	368
Flerbostadshus	181
Lokalhus	75
Industribyggnader	410
	8 018

Den helt övervägande delen (82 %) av samtliga fastigheter ägs av fysisk person. Fördelningen av fastighetsägare var år 2003 följande (källa SCB):

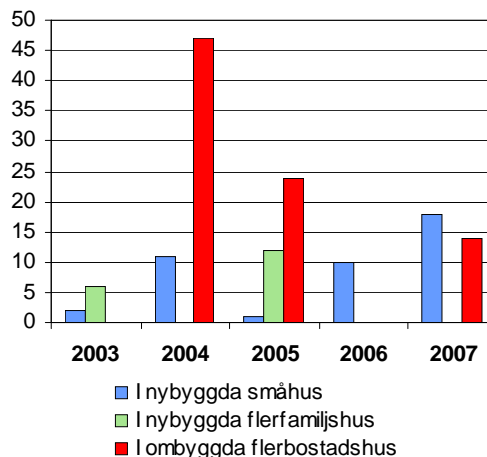
Under 2000-talets första år har kommunens bostadsbyggande mest utgjorts av ombyggnation av flerbostadshus. Nyproduktionen av småhus har varit låg, och övervägande delen har skett på landsbygden. De senaste åren har intresset för småhusbyggnation ökat. Av 31 villatomter som under 2006 färdigställdes i Alvesta (Novisvägen och Torpabacken) hade 24 sålts i december 2007.

I diagrammet till höger redovisas antal lägenheter i ny- eller ombyggda bostäder under åren 2003-2007 (källa: SCB)

Flera skolor i kommunen har byggts om och till under de senaste två decennierna. Två aktuella större byggobjekt i kommunen är om- och tillbyggnaden av Högåsens äldreboende samt en nybyggnation i kvarteret Riksdagsmannen som påbörjades hösten 2007. Sistnämnda byggnation omfattar bl.a. ny vårdcentral och folktandvård samt ett fyrtiotal bostadslägenheter.

Nybyggda/ombyggda bostäder

Antal lägenheter

Strategiska överväganden för bebyggelseplaneringen

Alvesta kommun ska medverka till att bostäder tillhandahålls i samtliga tätorter och att det finns ett varierat utbud av bostäder i alla kommunaldelar. Vid all bebyggelseplanering ska en helhetssyn eftersträvas. I kap.9 "Landsbygds- och tätortsutveckling" redovisas riktlinjer för bebyggelseutveckling i kommunens landsbygdsdelar och tätorter. I kapitlets tätortsredovisningar utpekas lämpliga områden för ny bebyggelse.

Alvesta kommun ska vara ett attraktivt boendalternativ i Växjö/Alvesta regionen. Stor omsorg måste ägnas åt utformningen av bostäder och boendemiljöer, och hänsyn måste tas till olika gruppers behov och önskemål. Utvecklingsmöjligheterna för de olika kommunaldelarna är i hög grad beroende av vilken service som erbjuds. Det är därför av stor vikt att det i alla kommunaldelar finns tillgång till såväl allmän som kommersiell service. Genom satsningar på skola, barnomsorg, äldreboenden, kommunikationer m.m. vill kommunen tillhandahålla en god kommunal service i alla delar av kommunen.

ÖVERSIKTSPLAN FÖR ALVESTA KOMMUN 2008-06-03

Attraktiva och efterfrågade lägen för nybyggnation har ofta värden som är av intresse för många fler än de som önskar bosätta sig där. Ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till befintliga värden.

Det finns ett stort intresse för boende i landsbygdsområden. För att underlätta kompletterande bebyggelse i landsbygdsmiljö är det angeläget att hitta bra lösningar av vatten- och avloppsfrågan på landsbygden. Den s.k. Benestadsmodellen är ett sätt att samordna vatten- och avloppsfrågan (se avsnitt 6.8.3).

För att säkerställa att sociala aspekter beaktas i den fysiska planeringen ska de kommunala förvaltningar som ansvarar för undervisning, omsorg, kultur och fritid på ett tidigt stadium och på ett aktivt sätt beredas tillfälle att delta i den fysiska planeringen och bostadsförsörjningsplaneringen. Erfarenheter och kunskaper från dessa verksamhetsområden måste tas till vara för att den sociala miljön, inte minst i nya bostadsområden, ska bli så bra som möjligt. Vid upprättande av översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser ska samråd ske med berörda förvaltningar i samband med att planprogram upprättas eller i samrådsskedet.

Viktiga sociala strävanden som också i hög grad berör den fysiska planeringen är

- att bostadsutbudet är varierat, vilket bl.a. motverkar segregation,
- att bostäder och offentliga platser så långt möjligt utformas på ett trygghetsskapande och estetiskt tilltalande sätt och med god tillgänglighet för alla,
- att stor omtanke ägnas åt äldres och funktionshindrades behov, bl.a. för att underlätta kvarboende i eget ordinarie boende,
- att det mot bakgrund av ungdomars förändrade värderingar och jämställdhetsaspekter tas hänsyn till kvinnors och mäns prioriteringar vid val av boende,
- att bostäder och offentliga platser byggs energieffektivt och med hänsyn till miljön och klimatförändringar,
- att verka för en planering av bostäder och arbetsplatsområden som främjas av kollektivtrafik.